

Na po?átku mluvil B?h

P?vod materiálu

Ji?í Bureš

Po?adí v lekci

2

Téma

Sv?t je místo, které moud?e založil B?h. Celý sv?t má oslavovat Boha.

Cíle

- Prožijeme s d?tmi radost z ned?le, kdy máme ?as na sebe, p?írodu i na Boha (p?edškolní d?ti).
 - D?ti pochopí stvo?ení „v sedmi dnech“ jako dar dobrého ?ádu, který nemáme ni?it (školní d?ti).
 - D?ti si propojí sou?asn? chápání sv?ta s chválou Boha, stvo?itele všeho (starší d?ti).
-

2.1 Pro u?itele

Biblický text: Gn 1,1–2,3

2.1.1 Výkladové poznámky

- Doba vzniku: Izraelci jsou v babylónském vyhnanství, Jeruzalém je pobo?en, Chrám zni?en. Když není o co se op?ít, vzniká vyznání, že B?h je Pánem d?jin a založil celý sv?t. Nic se mu nem?že vymknout z rukou.
- Stvo?it: Sloveso, které užívá Bible jen o Bohu. Nikdo jiný nem?že zp?sobit, aby v?bec n?co bylo, založit vesmír z ni?eho. B?h je vlastn? jediný „originální tv?rce“. Našt?stí má ?lov?k licenci.
- Stvo?ení slovem: B?h tvo?í slovem, v Bibli je Boží (sebe)sd?lení základním ?inem spásy (viz Janovo evangelium, 1. kapitola).
- Struktura textu odpovídá jeho sd?lení: Stvo?ení je napln?no dobrým (krásným) ?ádem. Je dobrým místem pro ?lov?ka. Všechno má vymezeno sv?j prostor, voda i vzduch, mo?e i pevnina. Každý prostor je sv??en svým „živá?k?m“, obyvatel?m.

B?h vymezuje životní
prostory

(1.–3. den)

B?h napl?uje prostor
obyvateli

(4.–6. den)

B?h žehná a posv?cuje

(7. den)

1. den

a) sv?tlo (den)

b) tma (noc)

4. den

a) slunce, aby vládlo ve
dne

b) m?síc a hv?zdy, aby
vládly v noci

7. den

Boží „odpo?inutí“

Svatý a požehnaný den, kdy se ?lov?k raduje spolu se
svým Stvo?itelem a d?kuje mu.

Bůh vymezuje životní prostory	Bůh naplňuje prostor obyvateli	Bůh žehná a posvěcuje
(1.–3. den)	(4.–6. den)	(7. den)

2. den	5. den
c) nebeská klenba	c) ptáci
d) vody nahoře a dole	d) vodní tvorové

3. den	6. den
e) souš	e) dobytek, plazi, zvěř
f) zeleň, stromy a byliny	f) zvířata, který má byliny za pokrm

- Korunou stvoření, jeho vrcholem je šabat/sobota, (hebr. odpočínutí) — ne zvířata (srv. J. Moltmann). Odpočínutí není nicnedělní, je to den obnovy stvoření, jeho posvěcení, oslava Stvořitele.
- 7. den naznačuje rytmus, opakování. Bůh žehná svět a posvěcuje ho svým Duchem stále. Nám dává každý sedmý den, abychom to směli naplno vnímat a prožít při bohoslužbě.
- Bůh „vidí“, že je to dobré“ zazní v příběhu 7× (o světě, o souši a moři, o zeleni, o nebeských tělesech, o mořských tvorech, o zvířatech, o zvířatě „velmi dobré“). Jsou to věci, které máme rádi, Bůh si přál svět pro zvířata.
- Bůh stvoří i temná místa. Tma a vody nahoře a dole (ze 2. dne) nejsou označeny jako dobré. Svět má svoje propasti, které ohrožují život. I ty jsou zde z Boží vůle, ale podléhají Boží moci.
- Světlo. Jen o světě se říká, že je dobré, a proto je odděleno od tmy. Bůh si cení světlo víc než tmu. Pravdu, život, lásku více než lež, strach a smrt. Srv. naplnění v Ježíšově příběhu („V něm byl život, a život byl světlo lidí... a tmu jej nepohltily“, J 1,4–5).
- Zvířata je jeden kámen z velké mozaiky stvoření, i když ten nejdůležitější, „velmi dobrý“. Má také svůj světový prostor, nemá tedy místo určené jiným tvorem (moře, vzduch, pevninu). Zvířata má mnoho společného se zvířaty, je s nimi stvořen ve stejný den (Bible tak připomíná, pro naši pokoru, že zvířata je „jen vylepšený savec“). Nadání zvířat je ovšem jedinečné: být Božím obrazem (více viz další lekce).

2.1.2 Úskalí

Věda a stvoření (pro učitele starších dětí)

Příběh o stvoření se stal v minulých desetiletích bojištěm, kde se střetává část vědců a část křesťanů o spolehlivost Písma a víry. Ohniskem sporů je přírodní evoluce nebo vznik vesmíru. Je to nedorozumění z obou stran: poctivý vědec nemůže říct nic o Bohu; křesťan zase ví, že Boží slovo nespočívá s nějakou jinou, menší pravdou o světě. Tématem Písma je spása zvířata, ne jaderné reakce nebo zmrazení DNA. Gn 1 říká o vzniku vesmíru a vývoji přírody a zvířat tu první a nejdůležitější věc: že veškerá skutečnost má základ v Bohu a že jejím cílem a určením je Boží oslava.

Musíme počítat s tím, že děti starší 10 let se už se spornými otázkami setkaly. Pokud o nich budeme mluvit nebo je shodíme ze stolu s tím, že „to je něco jiného“, zanecháme je v nejistotě, že něco o víře je možná jen

v NŠ, jinde se mluví jinak. Starší děti by měly mít příležitost pochopit, jak jsou fakta, která se dozvídají ve škole, o vzniku světa a života, slučitelná s příběhem o stvoření — jinak je vydáváme zmatku a pochybnostem.

K tématu se pro jeho rozsah vrátíme na web katecheze.evangelnet.cz (starší přípravky Martiny Kadlecové a Michala Kitty — <http://bit.ly/1H3Dq03>, resp. <http://bit.ly/1RLRoqI>).

2.1.3 Odkazy

Alternativní úlohy

Vries, Tinie de: Tím vše začíná. Amsterdam: Nederlandsche Zondagsschool Vereeniging, 1989; s.12–13.

Eder, Margot — Murošová, Eva — Havel, Tomáš Cyril: Aby malé bylo velké. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2008.

Linden, Nico ter: Povídá se... podle Tóry. Benešov: Eman, 2015; s. 13–16.

Balcar, David — Gallus, Petr — Šorm, Zdeněk — Férová, Lydie: Dvakrát mě, jednou vás. Průvodce světem víry pro náctileté. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2012.

Loosli-Amstutz, Dorothea: Příroda je Boží dar. Kokonín: Česká křesťanská environmentální síť, 2014.

Odkazy na další přípravky a jiné materiály najdete pod příslušnou kapitolou (2.1.3) na adrese <http://goo.gl/NKLnVF>.

Další literatura

Vácha, Marek Orko: Návrat ke stromu života. Brno: Cesta, 2005.

Vácha, Marek Orko: Tančící skály. Brno: Cesta, 2003.

Strobel, Lee — Suggs, Rob: Kauza stvořitel pro děti. Praha: Samuel, 2007.¹

Moltman, Jürgen: Bůh ve stvoření. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999.

2.2 Pro děti

2.2.1 Předškolní děti

Prohlédněte si obrázky. Co na něm vidíte? (Ptáček, ryba, slunce, lidi.) Máte taky doma nějaká zvířátka (hračky)? Máte i nějaké živé zvíře? Jak si s ním hrajete? Kdo o něho pečuje? Jak?

Zvířata, která máme na obrázku, možná znáte. Ta ryba je kapr, ptáček je vrabec. Zvířat je ještě mnohem víc... (jmenujeme zvířata, která děti zmínily). Všechna se hýbou, běhají, létají, plavou (jmenujeme aktivity, které děti zmínily). Všem dává život Pán Bůh.

Ale to není všechno. Zvířata potřebují své místo. Kapr potřebuje, aby měl kde plavat a plovat se. Vrabec potřebuje, aby měl kde poletovat a shánět drobečky. Děti potřebují, aby mohly běhat a dělat kotrmelce. Pán Bůh to ví. (Položíme na stůl papír s barevnými plochami a klademe postupně jejich obyvatele na místo.) A tak udělal vodu pro kapry, udělal vzduch pro vrabčáky, udělal trávu a stromy pro zvířata i pro děti. Udělal také oblohu pro slunce. Všichni mají své místo. Je to moc dobré.

(Vyzv?te d?ti, aby doplnily zví?ata, ryby, nebeská t?lesa [tj. p?ipravené obrázky nebo figurky] vždy do toho prostoru, kde je jejich místo. D?ti necháváme vybrat a rozmístit jedno po druhém. Na záv?r společn? pozorujeme celý obraz a pojmenováváme obyvatele.)

Co má Pán B?h ještě ud?lat? Chybí n?co?

(P?emýšlíme spolu s d?tmi, co by ještě mohlo v obraze být, i když to nemáme na obrázku. Všímáme si, jak je sv?t krásn? zapln?ný živá?ky, od vody až po nebe.)

Všude je život. Pán B?h vid?l slunce, jak zá?í na obloze, kapry, jak se p?evalují v rybníku, vrabce, jak poletují a shán?jí drobe?ky. Vid?l také rodi?e, jak jdou ráno do práce, i d?ti, jak mí?í do školky a do školy. Bylo to moc dobré. A p?ece ještě n?co chyb?lo. Protože nikdo nem?l ?as, nikdo se nezastavil a nepodíval po vrbcích ani po kaprech. Všichni po?ád sp?chali. A proto ud?lal Pán B?h ještě jednu v?c:

(Zapálíme svíci a postavíme ji doprost?ed [symbol zklidn?ní a soust?ed?ní, resp. bohoslužby]. Vhodný m?že být také velký a výrazný kv?t, symbol krásného stvo?ení.)

Ud?lal den klidu. A? v ten den nikdo nepracuje a nechodí do školky. A? si všichni sednou spolu k ob?du, a potom se jdou t?eba podívat k rybníku na kapry, nebo nadrobí chleba vrbc?m. A? na to mají ?as.

My tento den slavíme dnes, v ned?li. Celá rodina je spolu: maminka, tatínek i d?ti. Máme ?as. A Pán B?h má také ?as, být s námi. Proto jdeme na bohoslužby, zpíváme písn? a d?kujeme mu. Ned?le je vzácný den pro ?lov?ka, pro zví?ata, kapry i vrabce.

Pom?cky

V?tší papír (balící), rozd?lený paprskovit? na ?ty?i barevné plochy: tmav? modrá — voda, sv?tle modrá — vzduch, zelená — zem?, sv?tle žlutá/bílá — nebe; obrázky kapra, vrabce, slunce, lidí (viz <http://goo.gl/NKLnVF>); svíce, sirky; menší vyst?ihnuté obrázky zví?at, pták?, m?síce, hv?zd, komet (z d?tských her, nebo t?eba stará pexesa) — vhodné, nikoli nutné.

2.2.2 Mladší školní d?ti

Hádanka

(Ješt? p?ed za?átkem leží Bible uprost?ed skupiny, otev?ená na první stran?.)

Erika se zarazila a ukázala na st?l. „Vy ?tete Bibli?“ Bible ležela na stole pana Vetchého, jejich souseda z domu. Protože špatn? chodil, Erika mu ob?as zanesla nákup.

„Jakpak jsi poznala, co to je za knihu?“ zeptal se.

„Znám ji z kostela. Chodíme tam s tátou v ned?li,“ ?ekla Erika. „A to ji jako ?tete celou znova od za?átku?“ ukázala na rozev?enou stranu.

„Ale kdepak,“ usmál se starý pán. „Ten p?íb?h z prvních stránek mám moc rád. ?tu ho ?asto. Znáš ho?“ Erika zavrt?la hlavou. „A nechceš si to p?e?íst se mnou?“ (Vezmeme Bibli a ?teme, Gn 1,1–5.)

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a nad propastnou téní byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. I řekl Bůh: ‚Buď světlo!‘ A bylo světlo. Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.“

(Odložíme Bibli, položíme doprostřed list s nápisem 1. dne a potom další během vyprávění — zatím volně do prostoru.)

Erika napjatě poslouchala, jak pan Vetchý řekne o druhém dnu, kdy bylo stvořeno nebe a moře. Ve třetím dni přišla na řadu pevná země, která se na Boží příkaz pokryla zelení a stromy. Ve čtvrtý den Bůh stvořil slunce a měsíc, v pátý ryby a ptactvo, potom zvířata a člověk. A právě když starý pán přerazil: „Byl večer a bylo jitro, den šestý,“ zamumlala náhle Erika: „To je ale divné“.

„Co ti připadá divné?“ zvedl hlavu starý pán.

„Ty dny jsou divné. Copak tráva a stromy vyrostou během jednoho dne? A ryby naplní moře? Navíc, ve škole nám říkali, že země vznikala postupně a strašně dlouho. A stejně i zvířecí druhy. S těmi dny je tam zmatek,“ ukázala na Bibli.

„Tak zmatek, říkáš.“ Pan Vetchý se vůbec nezlobil, Erice se dokonce zdálo, že ho rozhovor baví. „A co kdybych ti řekl, že je to přesně naopak. Že je v tom systém a že —“ Starý pán se najednou zarazil. „Vlastně bys na to mohla přijít sama. Ty dny jsou taková hádanka. Přeti si doma příběh znovu a zapiš si každý den na jeden papír.“

„A pak najdu ten systém?“ Erika hádanky zbožžovala. Položila nákup a byla ze dveří pryč.

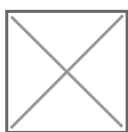
Bůh dává místo každému tvoru

(Je možné krátce spolu s dětmi přemýšlet nad „hádkou“.)

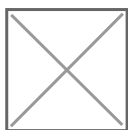
Na druhý den brzy odpoledne už zvonila u dveří. „Mám to!“ hlásila pyšně a rozložila papíry na stůl. „Je to jednoduché. Nejdříve jsem nechápala, jaktože země vznikne dříve, než slunce? A ptáci dříve, než zemská zvířata? Ale pak mě napadlo, že slunce patří ke světlu a měsíc k noci. Ptáci k obloze a ryby do moře... Ty dny spolu souvisí!“

A Erika rychle rozkládala papíry:

(Rozkládáme postupně papíry, uspořádaně.)

„První tři dny Bůh tvořil místa. A v každém udělá pořádek a rozdělí ho. Nejprve uvolní prostor světla ve tmě. Potom rozdělí moře a oblohu. A nakonec oddělí suchou zemi, která se zazelená. A teď pozor, vrátíme se na začátek. Další tři dny se v každém prostoru někdo zabydlí. Slunce vládne ve dne, měsíc v noci. Ryby ovládnou moře, ptáci nebe. Nakonec zvířata a člověk zabydlí zelenou zemi.“

„Takže v Bibli je svět popsán trochu jako dům. Tři prostory, každý je rozdělený na dvě části. A v každé části bydlí jiní obyvatelé a taky člověk má svoji. Tak co?“, zářila Erika, „uhodla jsem hádanku?“

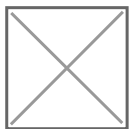
„Výborní! Ten příběh nám říká, že svět je vlastně krásný systém a řád. Je to domov pro různé tvory. Každý v něm má od Boha své místo a to mu má stačit.“ Pan Vetchý si povzdechl. „Kéž by to lidi uměli, netlačit se všude.“

Sedmý den

„Ale ještě ti chybí poslední kousek hádanky.“

„No jo, ten sedmý den. Běh už jenom odpočinul a nic nedělal. To se tam vůbec nehodí.“

„Ale hodí.“ řekl pan Vetchý. Vzal kus papíru a vystříhl z něj trojúhelník a dal ho nad „dům“. (Položíme trojúhelník, prázdný, s číslem 7.)

„Sedmý den je jako stěcha k tvému domu. Je to vrchol stvoření, den klidu, který Běh požehnal. Podívej: dům potřebuje stěchu, aby byl celý a dobře se v něm žilo. A stejně tak svět potřebuje sedmý, Bohem požehnaný den. Pak teprve je úplný. Ty jdeš každý sedmý den s tátou na bohoslužbu. A všimni si, že tam lidé často děkují za stvoření a přírodu, nebo prosí za její obnovu. To příroda potřebuje.“

„To mi něco připomnělo.“ řekla Erika. „Mám se zeptat, jestli byste v neděli nejel do kostela s námi. Táta říkal, že vezmeme auto. Jestli chcete. Aspoň můžeme ten systém dokončit spolu,“ dodala nesměle.

Pomůcky

Listy papíru s nápisy jednotlivých prostorů a dnů (dle nákresu), nebo s obrázky (pokud nepořítáme s jejich pozdějším vybarvováním s dětmi); trojúhelníkový sedmý den („stěcha domu“).

Přesah — Aktivita (po vyprávění vyberte některé z následujících):

- (Pro menší děti) pokud jsou spodní prostory pouze nadepsané, vymalujeme je spolu s dětmi. Prostory „druhého patra“ vyzdobíme obyvateli, buď z dekoračního materiálu nebo z připravených obrázků (pro logiku příběhu je vhodnější nechat prostory prvního patra volné). Můžeme také obyvatele nalepovat ve tvorcích připomínajících okna, čímž podpoříme vzhled domu.
- Spolu s dětmi přemýšlíme, které části stvořeného světa se objevují při bohoslužbě. Chléb, víno, voda (svátosti), světlo (svíce), květiny (připomínají krásu světa i Stvořitele) — můžeme je nakreslit nebo vepsat do 7. dne. Vhodně dále vysvětlíme, že na bohoslužbách máme na prvním místě ty části přírody, které Ježíš vybral jako znamení své přítomnosti (tj. svátosti). Zbytek stvoření na bohoslužbu „přinášíme“ v modlitbách.
- Jiná možnost: Spolu s dětmi přemýšlíme, co dělají v neděli. Výsledky zapíšeme do „stěchy“ domu. K aktivitám, které se nějak dotýkají přírody nebo obnovy stvoření, necháme děti dokreslit malý týž lístek nebo květu (vhodně připomeneme, že i pomoc lidem nemohoucím nebo s handicapem je součástí obnovy stvoření, srv. pan Vetchý v příběhu).
- Celý dům lze také nalepit na lepenku, a potom př. domalovat okolí přírodní scénou a vnitřek nechat spíše nevyzdobený. A ke stěše domalovat kříž nebo kalich, nebo nad ni nadepsat text, který je nad vstupem do našeho bohoslužebného prostoru.
- Přemýšlíme o tom, jak se může modlitba za obnovu přírody projevit v našem jednání. Co můžeme dělat, abychom přírodu nenítili? Kde zasahujeme do prostoru jiných „obyvatel světa“? Jak můžeme přírodu aktivně pomoci? Nápady napíšeme do okolí domu nalepeného na větší podkladu.

- Pro starší (nebo znalé) d?ti můžeme po aktivit? přidat dov?tek p?íb?hu: T?etí den zazvonila Erika na pana Vetchého znovu. „Mám ještě jednu otázku. Kde v tom dom? bydlí B?h?“ Jak by jí d?ti na míst? pana Vetchého odpov?d?ly? Zkusme s d?tmi odpov?di hledat. Boží místo není v kostele, ani v 7. dni, ani „všude“. Správnou odpov?dí je, že B?h je „stavitel domu“ — je v?tší, než tento sv?t a nem?žeme ho ztotožnit s žádným prostorem. Upozorníme d?ti, že je chyba si Boha „zmenšit“ a umístit ho do jednoho z pokoj? domu (nap?. slunce, hv?zdy nebo stromy), jako to d?lají n?kteí lidé.
- N?které z ?inností nebo ze stvo?ení, kterými d?ti vyzdobili d?m, vhodn? zahrneme do modlitby.

2.2.3 Starší školní d?ti

P?e?t?te společn? text Gn 1,1–31. ?tení zahájíme sami. Pro soust?ed?né ?tení doporu?ujeme ?íst z jediné Bible s tím, že se p?edem domluvíte, že vždy po slovech „Byl ve?er a bylo jitro, den...“, p?edá ?tená? Bibli dalšímu (podle své volby) a ukáže mu, kde má pokračovat. Když zazní v. 31 („Byl ve?er a bylo jitro, den šestý“), vezmeme Bibli ?tená?i a zav?eme ji. Sedmý den ?ekneme vlastními slovy.

P?íb?h, který jsme slyšeli, napsali lidé neuv?iteln? dávno, možná až p?ed 2500 lety. Ale téma toho p?íb?hu je dnes stejn? d?ležit? jako tehdy. Je to velká báse? o p?vodu sv?ta, o tom, že úpln? všechno (mo?e, vzduch, hv?zdy, stromy, zví?ata) pochází od Boha — a také já, celý m?j život by se nestal, kdyby si to B?h nep?ál. Jak taková báse? asi vznikala?

V?íci Izraelec se díval kolem sebe, obdivoval krásu a ?ád sv?ta a ?íkal si, „to p?ece nem?že být jenom tak, to nem?že být náhoda“. A p?emýšlel, kde ve sv?t? poznává Boží autorství. A pak ten p?íb?h vypráv?l.

My bychom takovou báse? — takové vyznání dnes napsali jinak. Máme jiné p?edstavy o sv?t?, t?eba obloha pro nás není tvrdá kupole, která zakrývá zemi. I v p?írod? obdivujeme n?co jiného, než tehdejší lidé. T?eba nádhern? vyfocené galaxie, nebo chytrost delfín?, anebo úžasný sv?t pod mikroskopem. Zkuste si p?edstavit, jak by takové vypráv?ní vypadalo dnes, jak by ho zapsal n?kdo se sou?asnými poznatky o sv?t?.

Pro inspiraci rozdejte d?tem zkrácenou báse? Vesmír je tvá svatyn? od E. Cardenala, podle Žalmu 150. M?žete použít i p?vodní delší formu (<http://bit.ly/1Gk95vE>, pod p?íslušnou kapitolou).

Vesmír je tvá svatyn?

Chvalte Pána sv?ta,

vesmír je jeho svatyn?,

dlouhá, široká, vysoká

stamilion? sv?etelných let.

Chvalte ho, Pána hv?zd

a mezihv?zdných dále.

Chvalte ho,

Pána ml?ných drah

a prostor? mezi nimi.

Chvalte ho, Pána atom?

a prázdných míst mezi atomy.

Chvalte ho houslemi, flétnami a saxofony...

chvalte ho gramofony a magnetofony.

Všechno co dýchá, chval Pána,

každá živá buňka.

Aleluja

Rozdělte děti do malých skupin (po 2–3) a dejte jim úkol, aby napíšu podobnou báseň o Bohu, Stvořiteli vesmíru, kterému není rovno. Můžete dětem pomoci tím, že si do každé skupiny vyberou, například vylosují témata, která mají do své básně zahrnout. Cardenal používá jazyk fyziky, můžeme tedy nabídnout jiná témata: příroda, chemie, moderní hudba, geografie, technika, lidské tělo nebo lékařství, kosmické lety, přírodní zákony, virtuální realita.

Na závěr přečteme texty, v každém zkusme něco ocenit, nebo se zeptat, proč to bylo napsáno. Připusťme i to, že děti napíšu „antipříběh“, text, který ke stvoření přistupuje s vtipem nebo ironií (např. text o Bohu, který nám dal schopnost rozrýt zemi povrchovými doly). Takové texty můžeme pochválit s vhodným komentářem. Hravým a nevážným textem se můžeme zasmát spolu s autory.

Na závěr jako modlitbu přečteme Žalm 150; můžeme jej také zazpívat (Svítá 65).

2.2.4 Přesah

Tipy pro rozhovor o vědě, víře a stvoření — viz starší přípravky Martiny Kadlecové a Michala Kitty na katechetickém webu (<http://bit.ly/1H3Dq03>, resp. <http://bit.ly/1RLRoqI>).

2.3 Liturgie

2.3.1 Písně

Žalm 8 (Svítá 75); Chvalte Pána (Svítá 89); Laudato sii (Svítá 172)

2.3.2 Biblický text k zapamatování

Naše pomoc je ve jménu Hospodina; on učinil nebesa i zemi. (Ž 124,8)

2.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: Hospodině, jak vznešené je tvoje jméno po vši zemi (Svítá 76).

1.3.4 Očekávaná dobohoslužba

- Spolu s dětmi naučíme bohoslužebné shromáždění refrén písně Žalm 8. Na závěr zazpíváme celé, s mluvenými vstupy.
- Na shromáždění přineseme tři velmi nesourodé předměty (zelenou vřtvičku, miskou vody, kámen nebo šel apod.). Takové věci obvykle do kostela nepatří, ale dnes si budou děti vyprávět příběh, kde se tyto

a jiné věci všechny objeví. Předměty dříve předměty, aby je odnesly do NŠ.

2.3.5 Modlitba

Zpívaná — Pane slyš náš hlas (Svítá 248).

Tuto modlitbu můžeme také přednést, čímž se zvýrazní text, který často bezmyšlenkovitě zpíváme: Pane, slyš náš hlas, chcem tě chválit zas. Za to, že máš v péči, celý svět i nás. Amen.

Bože, ty jsi nás povolal k životu a tolik dobrých věcí jsi nám dal. Děkujeme za (jmenujeme věci z výuky). Dej, ať pečujeme o tvoji krásnou přírodu, ať nejsme lhostejní a bezohlední vůči tvému dobrému stvoření. Amen.

1 Tento titul doporučujeme s velkou rezervou, protože mnoho věcí zjednodušuje, zbytečně zesměšňuje vědu apod. Výše zmíněné tituly M. O. Váchy jsou mnohem spolehlivější.

Odkaz na pracovní list

[01 Stvoření světa a člověka](#)

[01 Stvoření světa a člověka - st](#)

[DESKOVÁ HRA STVOŘENÍ SVĚTA](#)

[HLEDAČKA STVOŘENÍ SVĚTA - hra do přírody](#)

[Stvoření světa pracovní list](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 1,1–2,3](#)